ਐਮ/ਐਸ ਨਿਊ ਨੋਬਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ
ਬਨਾਮ
ਦ ਚੀਫ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ 1 ਅਤੇ ਅਨਜ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3795 ਆਫ 2014)
ਅਕਤੂਬਰ 19, 2022
[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ, ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ ਅਤੇ ਪਾਮਿਦੀਘੰਟਮ ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿੰਹਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 — ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) — "ਕੇਵਲ" — ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਨੇ "ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ" ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ — "ਕੇਵਲ" ਦਾ ਅਰਥ — ਫੈਸਲਾ: ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਆਦਿ ਨੂੰ 'ਕੇਵਲ' ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਨਾਫਾ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕੋਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ — ਇਸ ਲਈ, ਸੋਸਾਇਟੀ, ਟਰੱਸਟ ਆਦਿ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ—ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10(23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ — ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਸਾਲ ਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਧਿਕਤਾ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ — ਧਾਰਾ 10(23C) ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(4A) ਵਿੱਚ 'ਬਿਜ਼ਨਸ' ਅਤੇ 'ਮੁਨਾਫਾ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਬਿਜ਼ਨਸ ਦੇ ਮੁਨਾਫਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ 'ਸੰਬੰਧਤ' ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਠਯ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ, ਸਕੂਲ ਬੱਸ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ, ਹੋਸਟਲ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ, ਆਦਿ—ਅਮਰੀਕਨ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਅਤੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ 'ਕੇਵਲ' ਦੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ—ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਗਾਊਂਤਾ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ— ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1987.

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 – ਧਾਰਾ 10(23C) – ਫੈਸਲਾ: ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 10(23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇਵਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ –

ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜ ਢੰਗ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਲਈ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਗਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਦਾ ਢੰਗ ਵੇਖ ਸਕੇ।

ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 – ਸ.10(23C) – ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1987 – ਫੈਸਲਾ:ਜਿਥੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੀਜ਼ ਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਦੀ ਟਰੱਸਟ, ਸੋਸਾਇਟੀ, ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਆਦਿ ਜੋ ਸ.10(23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ – ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਦਿ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਏਗਾ।

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ – ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ – ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ—"ਸਿਰਫ" – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ : 1.ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਰੇਵੇਨਿਊ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: (i) ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਜਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਇਕੋ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਖੁਦ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਐਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। (ii) ਇਹ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। (iii) ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਕਿਸੇ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਥੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸੀ, ਜੋ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਲਾਭ ਲਈ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਪੀਰੀਅਡਿਕਲਜ਼ ਆਦਿ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹੁਮਤ ਰਾਏ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਕਰਕੇ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ (ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਿਤ ਜਾਂ ਸਥਾਪਿਤ) ਇਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। (iv) ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਛੋਟ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼' ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਭ ਕਿੰਨੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਦਾ ਪੜਾਅ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਨਿਗਰਾਨੀ ਤੰਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ। (v) ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼' ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ (ਜਿਸ ਨੇ ਸੂਰਤ ਆਰਟ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਸੂਰਤ ਕਲਾ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ)। ਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਸਰਪਲੱਸ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ IT ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ। [ਪੈਰਾ 48][1128-D-H; 1129-ਏ-ਸੀ]

[ਪੈਰਾ 48]

ਅਦਿਤਨਾਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਬਨਾਮ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ (1997) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 346 : [1997] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 948; ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ (2001) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 359 : [2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 574 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.1 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ 'ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਜੋ ਕੇਵਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ' ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹਵਾਲਾ ਸੱਤਵੇਂ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਆਮਦਨ ਵਪਾਰ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਹਨ, ਉਹ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, "ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਵਪਾਰ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਘਟਨਾਤਮਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸਨੇ ਅਲੱਗ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇ।" ਛੋਟ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮੂਲ ਸ਼ਰਤ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਕੇਵਲ 'ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ' ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਲਿਕ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਮਿਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਬਦ 'ਕੇਵਲ' ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਮੁੱਖ/ਪ੍ਰਮੁੱਖ/ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮੁੱਖ' ਉਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਸ਼ਬਦ 'ਸੋਲ' ਜਾਂ 'ਕੇਵਲ' ਦਾ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਅਰਥ ਹੈ 'ਸਿਰਫ' ਜਾਂ 'ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ'। ਪੀ. ਰਾਮਨਾਥਾ ਐਯਰ ਦੀ ਐਡਵਾਂਸਡ ਲਾ ਲੈਕਸੀਕਨ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ, "'ਕੇਵਲ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ'। ਕੈਂਬਰਿਜ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ 'ਕੇਵਲ' ਨੂੰ "ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। 'ਕੇਵਲ' ਦੇ ਪਰਿਆਇਵਾਚੀ ਹਨ "ਅਕੇਲਾ, ਸੁਤੰਤਰ, ਇਕਲੇ ਹੱਥ, ਇਕਲੇ, ਬਿਨਾਂ ਮਦਦ ਦੇ, ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ" ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ "ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਕੱਠੇ, ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ, ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ

ਵਿੱਚ ਆਦਿ। ਸ਼ਬਦ 'ਕੇਵਲ' 'ਮੁੱਖ / ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ' ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ 'ਕੇਵਲ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ। ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ - ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਮੇਰਿਕਨ ਹੋਟਲ ਜਾਂ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ - ਨੇ 'ਕੇਵਲ' ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਤਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਚੈਰੀਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਛੋਟ ਦਾ ਆਧਾਰ ਧਾਰਾ 10(23C) (iiab), (iiiad) ਅਤੇ (vi) ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਰਤ 'ਕੇਵਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ' ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁਕਮ 'ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ' ਛੋਟ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਵਜੋਂ ਉਭਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਬਦ 'ਕੇਵਲ' ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਸਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 49-51]

ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਆਯਾਤ), ਮੁੰਬਈ ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ & ਓਰਸ. (2018) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2018] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1191 – ਫੈਸਲਾ.

2.2 ਸੈਕਸ਼ਨ 10 (23C) (vi) ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ('ਜਿਹੜੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਘਟਨਾਤਮਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ') ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10 (23C) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੀ), ਅਤੇ ਨਫ਼ਾ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਸੱਤਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਦਰਜ (ਜਾਂ ਕਮਾਉਣ) ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ 'ਕਾਰੋਬਾਰ' ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ - ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ - ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਘਟਨਾਤਮਕ ਹੈ (ਭਾਵ, ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ)। [ਪੈਰਾ 58]

ਪੀ. ਰਾਮਨਾਥ ਅਯਿਯਰ; ਏਡਵਾਂਸਡ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ, (6ਵੀਂ ਐਡੀ.), ਪੰਨਾ 5249-5250 (2019); ਸੋਲੀ, ਕੈਂਬਰਿਜ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ (4ਥ ਐਡੀ.) (2013) – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.3 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੀਏ (ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ) ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਧਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 10 (23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10(23C) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਸਟਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਕੋਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। 'ਆਡਿਟ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਖਾਤੇ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਪਸ਼ਟ ਹਵਾਲਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ: ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੱਥ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਧੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 61, 63]

3.1 ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ

ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ – ਏ.ਪੀ. ਚੈਰੀਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ, ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਹੀ ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼' ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨਾਂ (ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ) ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਸੈਸੀਆਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਉਹ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2001 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਨ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਟਰੱਸਟ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਧਾਰਾ 10 (23C) ਅਧੀਨ

ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਲਈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਸਹੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿਕਲਪਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਨਾ-ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਹਨ, ਜੋ ਏ.ਪੀ. ਚੈਰੀਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਲਾਨਾ ਖਾਤੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਬਾਡੀ ਚੁਣਨ ਦੇ ਢੰਗ (ਸਥਾਪਨਾ ਸੰਸਥਾ, ਟਰੱਸਟ, ਸੋਸਾਇਟੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ), ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੇਚਣ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਏ.ਪੀ. ਚੈਰੀਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਤ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 77-74 ਅਧਿਕ ਫੰਡਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ; ਸੈਕਸ਼ਨ 75-72 ਟਰੱਸਟਾਂ ਅਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਰਾਜ ਨੂੰ, ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਨ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੀ ਗਲਤ ਕਾਰਜ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫੰਡਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 65, 68 ਅਤੇ 69]

3.2 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਜੋ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ)। ਉਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਕਿ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 (23C) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ। ਇਹ ਤਰਕ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(4A) ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਇਤਫਾਕੀਆ ਜੋ ਕਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਜੋ ਲਾਭ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਹਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ 'ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਤਫਾਕਿਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਟਰੱਸਟਾਂ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਾਰੋਬਾਰ'. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੱਤਵੇਂ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਉਦੇਸ਼ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23C) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(4A) ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਮੁੱਖ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੈਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23C) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ - ਉਹੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ 10(23C) ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ, ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਆਦਿ [ਪਾਰਸ 70, 71][1159-ਸੀ-ਐਫ]

3.3 ਸਿੱਟੇ:

(a) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਆਦਿ ਨੂੰ 'ਸਿਰਫ' ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਭ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕੋਲ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਣ।

(b) ਜੇਕਰ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਨਾਫਾ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(c) ਧਾਰਾ 10(23C) ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(4A) 'ਅਚਾਨਕ' ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਜਾਂ ਕਮਾਏ ਗਏ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

(d) ਧਾਰਾ 10(23C) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(4A) ਵਿੱਚ 'ਕਾਰੋਬਾਰ' ਅਤੇ 'ਮੁਨਾਫੇ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ 'ਅਚਾਨਕ' ਜੁੜਿਆ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ -

(e) ਅਮੇਰੀਕਨ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰਕ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ 'ਸਿਰਫ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਨਾਮਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(f) ਧਾਰਾ 10(23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸਮੇਂ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ, ਸਿਰਫ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(g) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਧਾਰਾ 10(23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਰੱਸਟ, ਸੋਸਾਇਟੀ, ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 76]

ਅਮੇਰੀਕਨ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਲੌਜਿੰਗ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸ ਬੋਰਡ (2008) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 509 : [2008] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 117; ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (2015) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 47 : [2015] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 838 – ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ਼ਵਰਲਾਲ ਠਾਕੋਰੇਲਾਲ ਆਲਮੂਲਾ ਬਨਾਮ ਮੋਤੀਭਾਈ ਨਾਗਜੀਭਾਈ [1966] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 367; ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ (2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 : [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਐਸ. ਸੁੰਦਰਮ ਪਿੱਲਈ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਆਰ. ਪਟਾਬੀਰਾਮਨ (1985) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 591 : [1985] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 643 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਵਿਨਾਸ਼ ਮਹਰੋਤਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2009) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 398 : [2009] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 913; ਟੀ.ਐਮ.ਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2002) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 481 : [2002] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 587; ਪੀ.ਏ ਇਨਾਮਦਾਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2005) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 537 : [2005] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 603; ਧਰਮਾਦੇਪਤੀ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1978) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 449; ਭਾਰਤੀ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1976) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 324 : [1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 830; ਏ.ਵੀ. ਫਰਨਾਂਡਿਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ [1957] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 837; ਮੈਂਗਲੋਰ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਅਤੇ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵਾਣਿਜਯ ਕਰ ਉਪ ਕਮਿਸ਼ਨਰ & ਓਰਸ (1992) ਸੁਪਲ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 21 : [1991] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 336; ਦਿੱਲੀ ਕਪੜਾ & ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਾਮਿਆਂ & ਓਰਸ. [1967] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 882; ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਉਤਪਾਦਨ & ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (2009) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 391 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਹਵਾਲਾ

[2009] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 913 ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1997] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 948 ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 574 ਪੈਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2002] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 587 ਪੈਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2005] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 603 ਪੈਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 830 ਪੈਰਾ 38 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2018] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1191 ਪੈਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1957] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 837 ਪੈਰਾ 53 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1991] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 336 ਪੈਰਾ 54 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1966] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 367 ਪੈਰਾ 55 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 56 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[1985] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 643 ਪੈਰਾ 57 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[1967] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 882 ਪੈਰਾ 59 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2008] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 117 ਪੈਰਾ 76 'ਤੇ ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2015] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 838 ਪੈਰਾ 76 'ਤੇ ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3795 ਦਾ 2014.

11.11.2010 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 21248 ਦਾ 2010.

ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3793, 3794 ਦਾ 2014, 9108, 6418 ਦਾ 2012.

ਐਨ. ਵੇਂਕਟਾਰਾਮਨ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਮਿਸ. ਪ੍ਰਭਾ ਸਵਾਮੀ, ਨਿਖਿਲ ਸਵਾਮੀ, ਮਿਸ. ਦਿਵਿਆ ਸਵਾਮੀ, ਮਿਸ. ਗਾਰਗੀ ਖੰਨਾ, ਮਿਸ. ਅਲਕਾ ਅਗਰਵਾਲ, ਰੂਪੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਐਚ. ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਰਾਵ, ਸ਼ਿਆਮ ਗੋਪਾਲ, ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਭਾਰਤੀ, ਰਾਜ ਬਹਾਦੁਰ ਯਾਦਵ, ਮਿਸ. ਡੇਜ਼ੀ ਹੈਨਾ, ਮਿਸ. ਓਇੰਦ੍ਰਿਲਾ ਸੇਨ, ਸ਼ੇਖਰ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

1. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਉਹ ਕੁੰਜੀ ਹੈ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਦਰਵਾਜੇ ਨੂੰ ਖੋਲਦੀ ਹੈ।1 ਅਵਿਨਾਸ਼ ਮਹਿਰੋਤਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ2 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ:

"29. ਸਿੱਖਿਆ ਅੱਜ ਵੀ ਮੁਕਤੀ ਹੈ - ਸਾਡੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ, ਸਾਡੀਆਂ ਨਾਗਰਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੂਚਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਰਾਹ। ਤਦ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

1ਹਰ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਇੱਕ ਕਹਾਵਤ। ਕਹਾਵਤ 4:13 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਫੜੋ, ਛੱਡੋ ਨਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਖੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ।" ਬ੍ਰਿਹਦਾਰਣਯਕ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਪਵਮਾਨ ਮੰਤਰ (ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਮੰਤਰ) ਅੰਧਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਜਾਣਕਾਰੀ) ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਵਰਸ 1.3.28 ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, "ਮੈਨੂੰ ਅੰਧਕਾਰ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਲੈ ਚਲੋ।" ਸੂਰਾ ਅਲ-ਬਕਰਾਹ, ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, "ਉਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ

ਅਕਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

2ਅਵਿਨਾਸ਼ ਮਹਿਰੋਤਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2009)6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 398.

“ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਅਤਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਹੱਤਵ”।

2. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ3SUPERSCRIPT ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਫੰਡ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ (ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ “ਸੰਸਥਾ / ਟਰੱਸਟ” ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਹੈ, ਅਧੀਨ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 (ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ “ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ” ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ)। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ4SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟਰੱਸਟਾਂ ਨੇ ਜੋ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (23C) ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1987 (ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ “ਏ.ਪੀ. ਚੈਰੀਟੀਜ਼ ਐਕਟ” ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਸੀ।

3. ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋਜ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਟੈਕਸ ਸਟੈਚਿਊਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਕੋਡ ਸੀ, ਹੋਰ ਐਕਟਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏ.ਪੀ. ਚੈਰੀਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“7. ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਅਧੀਨ “ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ” ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਣਹਕੀਕਤ ਅਤੇ ਅਤਿ-ਤਕਨੀਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿੱਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ “ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ” ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਜੇਕਰ, ਅਸਲ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਇੱਕੋ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਰਦਾਤਾ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ “ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ” ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਅਦਿਤਨਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਬਨਾਮ ਐਡ. ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ., [1997] 224 ITR 310 (ਐਸ.ਸੀ.))। ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਈਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੀਆਂ। (ਪਾਈਨ-ਗ੍ਰੋਵ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, [2010] 327 ITR 73 (ਪੀ&ਐਚ))। ਇਸ ਲਈ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਵਖਰੇਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ, ਇਸ ਲਈ, ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8. ਛੂਟ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਅਧੀਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ, ਅਜਿਹਾ ਸੰਸਥਾਨ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਤੀਜੇ, ਸੰਸਥਾਨ ਲਾਭ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। (ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਬਨਾਮ ਸੋਰਾਬਜੀ ਨੁਸਰਵਾਨਜੀ ਪਾਰੇਖ, [1993] 201 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 939 (ਗੁਜ))। ਆਮਦਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਛੂਟ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਮਦਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਅਦਿਤਨਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ, [1997] 224 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 310 (ਐਸ.ਸੀ.)). ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਵਿੱਚ "ਕੇਵਲ" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਜੋਰ ਹੈ। "ਕੇਵਲ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ

ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। (ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਬਨਾਮ ਗੁਰੂਕੁਲ ਸਿੱਖਿਆ ਟਰੱਸਟ, [2011] 332 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 611 (ਏ.ਪੀ.); ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਵਾਈ ਮਾਨਸਿੰਘਜੀ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਟਰੱਸਟ, [1988] 169 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 379 (ਰਾਜ)). ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਇਜ਼ਹਾਰ ਵਰਤਣ ਨਾਲ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਛੂਟ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ। (ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ, [2001] 247 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 658 (ਐਸ.ਸੀ.)). ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾਨ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇਗੀ। (ਵਨਿਤਾ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ, [2010] 327 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 121 (ਬੋਮ)). ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। (ਅਮਰੀਕਨ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਲੌਜਿੰਗ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ, [2008] 301 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 86 (ਐਸ.ਸੀ.)). ਕੇਵਲ ਜੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਅਸਤਿਤਵ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਸੋਸਾਇਟੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਗੁਰੂਕੁਲ ਘਾਟਕੇਸਰ ਟਰੱਸਟ, [2011] 332 ਐਚਆਰ 611 (ਏਪੀ))"।

4. ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਭਾਵ, ਕੀ ਏ.ਪੀ. ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ:

"21. ਏ.ਪੀ. ਐਕਟ 30 ਦੇ 1987 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਸਾਰੇ ਜਨਤਕ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਏ.ਪੀ. ਐਕਟ 17 ਦੇ 1966 ਵਿੱਚ ਸੀ। ਏ.ਪੀ. ਐਕਟ 30 ਦੇ 1987 ਦਾ ਚੌਥਾ ਅਧਿਆਇ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 43 ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ, ਹਰੇਕ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੱਸਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: ਧਾਰਾ 43(5) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਧਾਰਾ 43(6) ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਇਸ ਦੀ ਉਪ-ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ: ਧਾਰਾ 43(11) ਅਧੀਨ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟ੍ਰੱਸਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 44 ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਅਧੀਨ; ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟ੍ਰੱਸਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਟ੍ਰੱਸਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ, ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਵੇ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ।

22. ਐ.ਪੀ. ਐਕਟ 30 ਦੇ 1987 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 1(3)(ਏ), ਧਾਰਾ 2(4) ਅਤੇ 2(5) ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਐ.ਪੀ. ਐਕਟ 30 ਦੇ 1987 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐ.ਪੀ. ਐਕਟ 30 ਦੇ 1987 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਾਰੀਆਂ ਜਨਤਕ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਐ.ਪੀ. ਐਕਟ 30 ਦੇ 1987 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਐ.ਪੀ. ਐਕਟ 30 ਦੇ 1987 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

ਐ.ਪੀ. ਐਕਟ 30 ਦੇ 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 58 ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਆਡਿਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2)(ਏ) ਅਧੀਨ, ਹਰ ਉਸ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 65 ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਪਿਛਲੇ ਲਈ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਕਾਲੀ ਆਡਿਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਆਡਿਟ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਿਣਾਮ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸੱਕੱਤਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਰੈਵੇਨਿਊ (ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ) ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਏ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਸਵਾਮੀ ਅਯੱਪਾ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, [2003] 6 ਐਐਲਟੀ 62 (ਏ.ਪੀ.)).

23. ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਨਾਫਾ ਮੋਟਿਵ ਹੈ। (ਬੰਬਈ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਮ.ਡੀ. ਚਮਾਰਬਾਗਵਾਲਾ, ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 699; ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ, (2002) 8 ਐਸਸੀਸੀ 481 : ਏਆਈਆਰ 2003 ਐਸਸੀ 355; ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, (2003) 6 ਐਸਸੀਸੀ 697). ਧਾਰਾ 2(15) ਆਫ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ "ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਸਿੱਖਿਆ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2(15) ਵਿੱਚ "ਸਿੱਖਿਆ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜੋ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਸਿਸਟਮੈਟਿਕ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਸਕੂਲਿੰਗ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ। ਇਹ ਉਸ ਪੂਰੀ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵੀ ਅਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2(15) ਵਿੱਚ "ਸਿੱਖਿਆ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਜੋ ਅਰਥ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਮਨ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। (ਸੋਲ ਟ੍ਰੱਸਟੀ, ਲੋਕਾ ਸਿਖਸ਼ਨਾ ਟ੍ਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ., [1975] 101 ਆਈਟੀਆਰ 234 (ਐਸਸੀ)). ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ "ਸਿੱਖਿਆਕ ਸੰਸਥਾ" ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਧਾਰਾ 10(23C)(ਛੇ) ਅਧੀਨ, "ਸਿੱਖਿਆਕ ਸੰਸਥਾ" ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਵਾਈ ਮਾਨਸਿੰਘਜੀ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਟ੍ਰੱਸਟ, [1988] 169 ਆਈਟੀਆਰ 379 (ਰਾਜ)). ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਤੱਤ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬੀਚ ਸਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ 1987 ਦੇ ਏ.ਪੀ. ਐਕਟ 30 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਬਾਂਹ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਖੌਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆਏਗੀ। (ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ CIT, [1996] 217 ITR 746 (SC))।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਤਰਕ

5. ਮਿਸ ਪ੍ਰਭਾ ਸਵਾਮੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਆਰ.ਆਰ.ਐਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ) ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰੱਸਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਅਧੀਨ 'ਸਿਰਫ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

6. ਇਹ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਲੱਗੇ ਟ੍ਰੱਸਟਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫਾ ਸੀ, ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਸਨ ਜੋ ਦਾਨਸ਼ੀਲ ਸਨ। ਨਤੀਜਤਨ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ।

7. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਮੇਰੀਕਨ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਲੈਜਿੰਗ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟ ਟੈਕਸਿਜ਼[5]SUPERSCRIPT ਅਤੇ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ[6]SUPERSCRIPT 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਟੈਸਟ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 'ਮੁੱਖ' ਜਾਂ 'ਪ੍ਰਧਾਨ'

ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਕੁਝ ਮੁਨਾਫਾ ਸੰਯੋਗਵਸ਼ ਕਮਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਤੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਸਨ:

"38. ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਛੋਟ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖੋ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ [(2001) 3 SCC 359 : (2001) 247 ITR 658]। ਇਸ ਲਈ, ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਤੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਖਰਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਨਾਫਾ ਸੰਯੋਗਵਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਮੁਨਾਫਾ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖੋ ਅਦਿਤਨਾਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ [(1997) 3 SCC 346 : (1997) 224 ITR 310])। ਟੈਸਟ ਹੈ—ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਕਿਸਮ। ਜੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਾਂਗ ਛਾਪਾਖਾਨਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਆਮਦਨ/ਮੁਨਾਫਾ ਗੈਰ-ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

8. ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤੀਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰੋਵਿਜੋਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ਜਾਂ ਜਾਂਚ) ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ (ਜੋ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ) ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਵਾਲੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"40. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਧਾਰਾ 10(23-C)(vi) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂਗੇ ਜੋ ਕਿ ਵਿੱਤ (ਨੰ. 2) ਐਕਟ, 1998 ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਧਾਰਾ 10(23-C)(vi) ਧਾਰਾ 10(22) ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 10(22) ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਧਾਰਾ 10(23-C)(vi) ਲਈ ਵੀ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਸਮੱਸਿਆ ਧਾਰਾ 10(23-C)(vi) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10(23-C)(vi) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੋ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ [ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 10(22) ਅਧੀਨ ਵੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ] ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਪੀ.ਏ. ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 10(23-C)(vi) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ। ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪੀ.ਏ. ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਸ ਲਈ ਪਾਈ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 10(22) ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਛੋਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਤੰਤਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ।

***

42. ਬਾਰ੍ਹਵੇਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਧੀਨ, ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਅਰਜਦਾਤਾ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 12-AA ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫੰਡ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਹਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਫੰਡ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਰ੍ਹਵੇਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦਾ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਕਿ "ਆਮਦਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਵਿਸਥਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

43. ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਤੇਰ੍ਹਵਾਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਧੀਨ, ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ, ਫੰਡ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ, ਆਦਿ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਫੰਡ, ਆਦਿ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਵੇਸ਼/ਜਮਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਫੰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ, ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿ ਇਸਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

44. ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23-C)(vi) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਸਲ ਵਜੂਦ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਿਸ ਲਈ ਹਰ ਅਰਜਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਜੇਕਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਸਲ ਵਜੂਦ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋਆਂ ਵਿੱਚ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੀਜਾ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਰਤਾਂ/ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਾਂਗ ਆਮਦਨ, ਜਮਾ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

45. ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਨਾਲ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮਦਨ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ/ਵਰਤੋਂ, ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਆਦਿ, ਪੀ.ਏ. ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

9. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਆਮਦਨ ਜੋ ਇਤਫਾਕਨ ਕਮਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲਾਭ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਟੈਕਸ-ਮੁਕਤ ਸੰਸਥਾ ਹੋਵੇ।

10. ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਿਤਨਾਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

“8. ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(22) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਸੰਸਥਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਖਰਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਇਤਫਾਕਨ ਕੋਈ ਬਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੇਸ਼ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਰਣਾਇਕ ਜਾਂ ਐਸਿਡ ਟੈਸਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਉਦੇਸ਼ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਪਰਖਣ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਕਾਈ ਦੇ ਕੋਰਪਸ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ/ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ”।

11. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋਸ ਦੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਜੋ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਇਹ 'ਸਿਰਫ' ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮੈਟਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਨੈ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਬਡ ਅਥਾਰਟੀ (ਇਥੇ, "ਪੀਏ") ਦੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਪੀਏ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ

ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਸ ਲਈ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 10(22) ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਨੂੰ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤੰਤਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਨੈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੀਏ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੇਤ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕੇ। ਤੀਜੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਅਧੀਨ, ਪੀਏ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਸਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਰਾਂਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਅਧੀਨ, ਪੀਏ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜਮਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 12AA ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਟਰੱਸਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੀਏ ਨੂੰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ "ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਲਾਗੂ" ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ। ਤੇਰਾਂਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਨੇ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੇਠ ਪੀਏ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਸਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਟਰੱਸਟ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਂ ਕਿ ਇਸਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਥਾਰਟੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਸੀ।

12. ਇਹ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਰ.ਐਮ. ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਚਲਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਸਨ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ 'ਸਿਰਫ' ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। 'ਸਿਰਫ' ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਜੋਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ; ਇਸਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਨ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਸਲ ਵਜੂਦ ਅਤੇ ਪੀਏ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਿਸ ਲਈ ਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਨੈ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸ

13. ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 (23C) (iiib), (iiiad) ਅਤੇ (vi) ਨੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ। 'ਅਸਤਿਤਵ' ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਮਕਸਦ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ। ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਟੈਸਟ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਮੁਨਾਫਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਹ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸੁਭਾਵ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫਾ-ਉਨਮੁਖ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ। 'ਅਸਤਿਤਵ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਚਲਾਇਆ ਇਸ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਸ ਲਈ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

14. ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਮੁਨਾਫਾ ਨਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਉਠਾਈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਏ.ਪੀ. ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਟਰੱਸਟ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2001) ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਾਫਾਮੁਕਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋਜ਼ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਕੋਡ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਕਟਸ, ਸਮੇਤ ਏ.ਪੀ. ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ

ਸਕਦੇ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟਸ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਏ.ਪੀ. ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੇ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟਰੱਸਟਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੇਤ ਏ.ਪੀ. ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਾ-ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

15. ਕੁਝ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਿਸ ਦੇਜ਼ੀ ਹੈਨਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਮਿਸ ਪ੍ਰਭਾ ਸਵਾਮੀ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਨਾਲ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਛੋਟ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਬਾਧਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ 'ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ' ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਮੁਨਾਫਾ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 (23C) ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦੌਰਾਨ ਮੁਨਾਫਾ ਜਾਂ ਬਚਤ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਅਣਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਵੈਧ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜਾਂ ਛੋਟ, ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 (23C) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ। ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵੈਧ ਸਨ ਜਦੋਂ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ.

16. ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਸੋਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। 'ਮੌਜੂਦਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਹੋਣਾ' ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਉਹ ਸੋਚ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਕਈ ਉਦੇਸ਼ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ 'ਸਿੱਖਿਆਤਮਕ' ਸਨ ਜਦਕਿ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਗਲਤ ਸੀ। ਪੀਏ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਰਾਹੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਪਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਦੇਸ਼ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਉਹ ਅਸਲ ਕਾਰਜ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਿ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਤ ਜਾਂ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ, ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

18. ਸ੍ਰੀ ਐਨ. ਵੈਂਕਟਰਾਮਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ (ਇੱਥੇ ਬਾਅਦ 'ਏਐਸਜੀ' ਕਹਾਂ ਜਾਵੇਗਾ) ਨੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 31 ਮਾਰਚ 2009 ਤੱਕ, ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(15) ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2009 ਦੇ ਸੋਧ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 2015 ਵਿੱਚ - ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਲ ਸੰਗ੍ਰਹਣ ਖੇਤਰਾਂ, ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਵਨਜੀਵ ਸੰਰਕਸ਼ਣ, ਸਮਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਜਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ, ਅਤੇ ਯੋਗਾ ਨੂੰ ਵੀ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ, (2001) 3ਐਸਸੀਸੀ359.

ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚੈਰੀਟੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ।

19. ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ 1961 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 1975 ਤੱਕ, ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਿਰ ਵਜੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 10 (22) ਦੁਆਰਾ, ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਕਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਧਾਰਾ 10 (22A) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਸਨ - (i) ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ (ii) ਇਹ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਵੇ।

20. ਕਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1975 ਦੁਆਰਾ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 10 (23C) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (iv) ਅਤੇ (v) ਦੁਆਰਾ, ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਰ ਫੰਡ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟਾਂ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਧਾਰਮਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਸਿੱਧੇ ਕਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1987 ਨੇ ਧਾਰਾ 10 (23C) (iv) ਅਤੇ (v) ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸਿੱਧੇ ਕਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1989 ਦੁਆਰਾ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1990 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਧਾਰਾ 10 (23C) ਵਿੱਚ ਛੇ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸੀ। ਛੇ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ - ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

21. ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿੱਤ ਐਕਟ 1998 ਦੁਆਰਾ, ਜੋ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1999 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (iiiaa) (iiiac)(iiiad) ਅਤੇ (iiiae) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10(23C) ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਭਾਵ (vi) ਅਤੇ (via) ਨੂੰ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (vi) ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਧਾਰਾ 10 (22) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10 (22A) ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸੋਧਾਂ, ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 10 (23C) ਦੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿੱਤ ਪੋਸ਼ਿਤ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਧੀਨ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਰਸੀਦਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਧੀਨ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਕੀਤ

22. ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ਸਿੱਖਿਆ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਮ.ਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗਿਆਰਾਂ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ 'ਸਿੱਖਿਆ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੋਸਟਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਤੱਕ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। 'ਸਿੱਖਿਆਗਤ ਸੰਸਥਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੀ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਕੂਲੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਭੌਗੋਲਿਕ ਫੈਲਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਰਾਜ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁਫਤ ਜਾਂ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਜੀ ਸਿੱਖਿਆਗਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਚੈਰਿਟੀ ਦੇ ਸਿਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਟਰੇਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੇਖ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੇਖ 21-ਏ, ਲੇਖ 28 ਤੋਂ 30,ਲੇਖ 41, ਲੇਖ 45-46 ਅਤੇ ਲੇਖ 51 (ਕੇ) ਅਤੇ ਸੱਤਵੀਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੁਰਿਕੁਲਮ-ਆਧਾਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਜੋ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆਗਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, 'ਸਿੱਖਿਆ' ਨੂੰ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਵਧੀਆ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਰਥ ਅਤੇ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਕੁਰਿਕੁਲਮ-ਆਧਾਰਿਤ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (15) ਅਧੀਨ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਰ ਵਜੋਂ ਹੈ।

23. ਸਿੱਖਿਆ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ; ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ 'ਕਾਰਜ' ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਢੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਕਾਰਜ' ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਉਹ ਜੀਵਨ ਯਾਪਨ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਟੀ.ਐਮ.ਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਉੱਤੇ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 ਅਤੇ 30 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲਪਸੰਖਿਆਕ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

24. ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਧਾਂਤ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੀ, ਇਹ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ, ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਈ.ਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਛੋਟ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਟਰੱਸਟ ਵਜੋਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਏ.ਐਸ.ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਪੀ.ਏ ਇਨਾਮਦਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਟੀ.ਐਮ.ਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਉੱਤੇ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰਕਸ਼ਾਸਤਰੀ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸੀ।

25. ਅਗਲਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਦਿਤਨਾਰ (ਉੱਤੇ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (22) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ - ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਛਾਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਸਥਾ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਤੋਂ ਅਚਾਨਕ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ 'ਕੇਵਲ' ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਰਣਾਯਕ ਪਰੀਖਿਆ ਜਾਂ ਲਿਟਮਸ ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੋਂ, ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਸੀ।

26. ਅਗਲੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ(ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ASG ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ' ਦੀ ਮਿਆਦ 'ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ' ਨੂੰ ਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚਿੰਤਤ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿਚ ਲੱਗਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੌਰਾਨ ਅਧਿਕਤਮ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਇਕ ਇਕਾਈ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਚੈਰਿਟੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਸਹਿਣਯ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਦੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ।

27. ASG ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸੀ। ਸੰਗਠਨ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਸੰਸਥਾ ਸੀ ਜੋ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਟੈਕਸ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦਫ਼ਤਰ ਸੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਰਿਟਨ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਦਾਇਤਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਸ ਸ਼ਾਖਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿੰਦੂ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਮਿਸ਼ਨ ਇਸਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਕੋਰਸਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਣ। ਸ਼ਾਖਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਡਾਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਹਸਪਤਾਲਿਟੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕੋਰਸ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਭੇਜੀ ਗਈ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਵਾਂਗ, ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਿੱਖਿਆ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿਚ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕ ਇਕਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ। ASG ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਟੈਸਟ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਭਾਵ, 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼' (ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਛਾਇਆ/ਮੁੱਖ/ਮੁੱਖ' ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ 'ਸਿਰਫ' ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਟੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਬਨਾਮ ਸੂਰਤ ਆਰਟ ਸਿਲਕ ਕਲੋਥ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਬੰਧਤ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਚੈਰਿਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਉਪਯੋਗੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਜਾਂਚੇ ਕਿ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ"।13

28. ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਮੇਰਿਕਨ ਹੋਟਲ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 (23C) ਦੇ ਵਿਵਿਧ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਨਾ-ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਸਟੇਜ ਤੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

29. ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ(ਉੱਪਰ), ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਅਮੇਰਿਕਨ ਹੋਟਲ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼' ਟੈਸਟ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੋਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼' ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ 'ਸਰਪਲੱਸ' ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਛੋਟ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਗਲਤ ਸੀ।

ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ

30. ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(15) ਵਿੱਚ 'ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼' ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“(15) “ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼” ਵਿੱਚ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਯੋਗ, ਮੈਡੀਕਲ ਰਾਹਤ, ਵਾਤਾਵਰਣ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਲ ਸੰਗ੍ਰਹਣ, ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਵਨਜੀਵ) ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸਮਾਰਕਾਂ ਜਾਂ ਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਕਲਾਤਮਕ ਜਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ, ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵਰਤੋਂ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਿਟੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਸੈੱਸ ਜਾਂ ਫੀਸ ਜਾਂ

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ, ਜੇ— (i) ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਭਲਾਈ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੁੱਲ ਰਸੀਦਾਂ, ਉਸ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇ ਬੀਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਉਸ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਉਦਯੋਗਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

31. ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਕਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਧਾਰਾ 10 (23C) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"10. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਆਮਦਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ—

(23C) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੋਈ ਵੀ ਆਮਦਨ ਜੇਕਰ—

(i)**********

(iiia) ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਹੈ; ਜਾਂ

****

ਵਿਆਖਿਆ.—ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (iiia) ਅਤੇ (iiiac) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ, ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ, ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ, ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਰਸੀਦਾਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵੈਚਾਰਕ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ, ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ; ਜਾਂ

(iiiac) ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸਾਲਾਨਾ ਰਸੀਦਾਂ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਲਾਨਾ ਰਸੀਦ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾਂ (iv) ਕੋਈ ਹੋਰ ਫੰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਫੰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ; ਜਾਂ

(v) ਕੋਈ ਵੀ ਟਰੱਸਟ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਜੋ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਧਾਰਮਿਕ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ;

(vi) ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iiib) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iiiad) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ...

ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 3:

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੰਡ ਜਾਂ ਟ੍ਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ[ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ] ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iv) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (v)[ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (vi) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (via)] ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ—

(a) ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਪੰਦਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2002 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਦੇ ਇਕੱਠ ਦੀ ਅਵਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ

(b) ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਹੋਰ ਤੋਂ—

(i) ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਜੋ ਫੰਡ, ਟ੍ਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ [ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ] ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਫੰਡ, ਟ੍ਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ [ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ] ਦੇ ਕੋਰਪਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ 1 ਜੂਨ, 1973 ਨੂੰ;

(ii) ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਪਤੀ, ਇਕ ਪਬਲਿਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੋਰਪਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ 1 ਜੂਨ, 1998;] (ii) ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਪਤੀ (ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਬੈਂਚਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ), ਫੰਡ, ਟ੍ਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ [ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ] ਦੁਆਰਾ 1 ਮਾਰਚ, 1983 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(iii) ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ia) ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਕੋਰਪਸ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਫੰਡ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ [ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ] ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੋਨਸ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧਾ;

"ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iv) ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਫੰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (v) ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ [ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ,] ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (vi) ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (via) ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ— (i) ਅਜਿਹਾ ਫੰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਨੇ—

(A) ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਕਲੌਜ਼ (ਅ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ; ਜਾਂ

(B) ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਕਲੌਜ਼ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ; ਜਾਂ

(ii) ਅਜਿਹੇ ਫੰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ

ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ—

(A) ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਜਾਂ

(B) ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,

ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫੰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਗਾਊਂ ਕਰੇਗਾ”।

ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਫੰਡ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ 1 ਜੂਨ, 2006 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੋਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ [ਉਸ ਆਸੈਸਮੈਂਟ ਸਾਲ ਦੇ 30ਵੇਂ ਦਿਨ ਦੇ ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ] ਜਿਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ”।

“ਇਹ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਨਾਮ ਦਾਨ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਧਾਰਾ 115BBC ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਕਸ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ”.

ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ 16:

ਇਹ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜਿਨ 'ਤੇ 1 ਜੂਨ, 2007 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iv) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (v) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਸਨ”.

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼

32. ਸਿੱਖਿਆ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।ਇਸਦਾ ਪਹਿਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਦਤਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਮਾਨਵਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰਾਤ੍ਰਤਾ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

33. ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਿਸ਼ਾਲ, ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉੱਚਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੀ.ਐਮ.ਏ ਪਾਈ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸੰਕੀਰਣ ਅਰਥ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਕੂਲੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 21-ਏ, ਲੇਖ 29-30 ਅਤੇ ਲੇਖ 45-46 ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਸਿੱਖਿਆ' ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾ ਸਿਖਿਆ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ15$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“5. ਸ਼ਬਦ “ਸਿੱਖਿਆ” ਜਿਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 2(15) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਸਕੂਲੀ

ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਣ ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਪੂਰੇ ਸਕੂਲੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਸਿੱਖਿਆ" ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰਤ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਗਮ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰਤ ਅਰਥ ਅਨੁਸਾਰ, ਯਾਤਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਤੁਸੀਂ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋ, ਚਿੱਤਰ ਵੇਖਦੇ ਹੋ, ਕਲਾ ਗੈਲਰੀਆਂ, ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਚਿੜੀਆਘਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹੋ…ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ “ਸਿੱਖਿਆ” ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (15) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਮਨ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਭਾਵ, ਔਪਚਾਰਿਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਨੇ “ਪਰੋਪਕਾਰੀ” ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (15) ਹੇਠ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।

34. ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ੍ਹ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10 (23C) (vi) ਵਿੱਚ ‘ਸਿਰਫ’ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦੀ ਸਮਝ, ਜੋ ਕਿ “ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ” ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ, ਬਚਤ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ, ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਕੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਸਥਾਨਕ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ।

I. ਮੁਨਾਫਾ ਲਈ ‘ਸਿਰਫ’ ਮੌਜੂਦ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

35. ਰੈਵੇਨਿਊ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਸਿਰਫ’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਾਦੇ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਦੇ ਕਈ ਸਿਰ ਅਤੇ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਸਿਰਫ’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

36. ਲੋਕਾ ਸਿਖਿਆ ਟਰੱਸਟ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ, ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੰਨੜ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਜਨਤਕ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣਾ, ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ-ਭਾਵ, ਇਸਦੇ ਸਕੂਲੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸੰਰਚਿਤ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਬਜਾਏ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ।

37. ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਆਗਮਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੁਰਾਣੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਅਧੀਨ, ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ - ਬਹੁਤ ਜਿਹੇ ਜੋ ਹੁਣ ਹਨ - ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵੱਡੇ ਸਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਆਖਰੀ ਸਿਰ ਸੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ 1961 ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੀਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਨ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚਲਾਉ ਦੌਰਾਨ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ16$_{SUPERSCRIPT}$, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਟਰੱਸਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਮੈਡੀਕਲ ਰਾਹਤ ਜਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਸਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

38. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ17 ਵਿੱਚ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕਾ ਸਿਖਿਆ ਟਰੱਸਟ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਟਰੱਸਟ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ।ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੂਰਤ ਆਰਟ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ। ਸੂਰਤ ਆਰਟ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਕਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸੀ ਜੋ ਰੇਸ਼ਮ ਬੁਣਕਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਇਸਦੇ ਕੁਝ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਯਾਤ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ, “ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਫੈਬਰਿਕਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣਾ ਅਤੇ ਵੇਚਣਾ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ।” ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ‘ਕਰਦਾਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮਕਸਦ ਰੇਸ਼ਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਇਤਫਾਕੀ ਸਨ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਚਲਾਉ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"6. ...ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜੋ ਕੇਵਲ ਮੁੱਖ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਘਟਨਾਤਮਕ ਹੈ, ਉਹ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ: ਵੇਖੋ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਦਰਾਸ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ((1965) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 565).ਇਸ ਲਈ, ਜਿਸ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਉਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੀ ਉਹ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਘਟਨਾਤਮਕ ਹੈ।"

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ:

"10a. ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸ਼ਬਦ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਭ ਲਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ" "ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼" ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ "ਤਰੱਕੀ" ਨਾਲ। ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਭ ਲਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਖਰੀ ਦਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਲਾਭ ਲਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਨਾਲ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਲਈ ਕੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਨਵੇਂ ਜੋੜੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਭ ਲਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੋਰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ। ਕੇਰਲਾ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਕੋਚੀਨ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਦਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (15) ਵਿੱਚ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਖਰੀ ਦਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸੱਚਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਭ ਲਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ।"

39. ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਟੈਸਟ' ਦੇ ਬੀਜ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੂਰਤ ਆਰਟ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੂਰਤ ਆਰਟ (ਉੱਪਰ) ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 10 (22)18SUPERSCRIPT ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 'ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਕੇਵਲ ਮੌਜੂਦ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ

ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਲਈ, 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼' ਟੈਸਟ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਰਤ ਆਰਟ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼' ਟੈਸਟ ਦਾ ਉਚਾਰਨ 'ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਕੇਵਲ ਮੌਜੂਦ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 10 (22) ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਧਾਰਾ 10 (23C) ਵਿੱਚ ਹੈ।

40. ਅਦਿਤਨਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮਾਜ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਛੋਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਵਿਦਿਅਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਸਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਸਨ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਉਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਰਾਹਤ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਵਸਤੂਆਂ 'ਇਕੱਲੇ' ਸਨ ਵਿਦਿਅਕ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ:

"7. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਅਤੇ ਅਤਿ-ਤਕਨੀਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿੱਤ ਪੋਸ਼ਣ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 10(22) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ 'ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ' ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਲਜਾਂ ਜਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ, ਚਲਾਉਣਾ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੰਡ, ਦਾਨ, ਤੋਹਫੇ, ਆਦਿ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਉਹ ਮਾਧਿਅਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦਾਤਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਇੱਕੋ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਰਦਾਤਾ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10(22) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 'ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ' ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਅਦਿਤਾਨਰ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ, ਜੋ ਕੁਝ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਥਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੈਰਿਟੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

41. ਅਗਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਫੈਸਲਾ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਹੈ।ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 10(22) ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਆਮਦਨ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਵੇ 'ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਾ ਹੋਵੇ'। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਕਿਕ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਨ ਸੀ। ਐਸ.ਪੀ. ਭਰੂਚਾ, ਜੇ. ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਲਿਖੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ:

“5. ਧਾਰਾ 10(22) ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਆਮਦਨ ਜੋ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਸਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਇੱਕ ਚਾਰਟਰ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ, ਇਸ ਲਈ, ਵਾਕ 'ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਾ ਹੋਵੇ' ਵਾਕ 'ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ' ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ' ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਇਸ ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਵਾਕ ਦੋਵਾਂ 'ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ' ਅਤੇ 'ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ' ਨੂੰ ਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ (22) ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ 'ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ।' ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਮੌਜੂਦ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ 'ਹੋਣਾ' ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਸਥਾਨਕ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਕ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ 'ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ' ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ' ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਾਕ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਵਾਕ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ।"

42. ਡੀ. ਪੀ.ਮੋਹਾਪਾਤਰਾ, ਜੇ. ਨੇ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਈ.ਕੇ. ਸਭਰਵਾਲ, ਜੇ. ਦਾ ਸਾਥ ਮਿਲਿਆ:

"32. ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ' ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਇੱਕ 'ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ' ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਆਮਦਨ ਲਈ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜਿੱਥੇ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਪਨਾ/ਵਪਾਰਿਕ ਉਦਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 'ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ' ਦਾ ਲੇਬਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੰਭਵ ਹੈ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਧਾਰਾ 10(22) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਛੋਟ ਨੂੰ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਛਪਾਈ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।"

ਵਾਈ.ਕੇ. ਸੱਭਰਵਾਲ, ਜੇ. ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ:

"41. ਧਾਰਾ (22) ਦੀ ਸਾਫ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੁਝਾਉਂਦੀ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਮਿਸਟਰ ਦਸਤੂਰ ਨੇ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਝਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਹਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਅਸਤਿਤਵ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਤਥਾਕਥਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਕਲੋਜ਼ (22A) ਵਿੱਚ 'ਹਸਪਤਾਲ' ਜਾਂ 'ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ...' ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਲੋਜ਼ (22A) ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਸੈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਨ 'ਸਿਰਫ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ'। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 'ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ' 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਹਸਪਤਾਲ' 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ 'ਹਸਪਤਾਲ' ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ।

42. ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਮੈਂ ਭਰਾ ਮੋਹਾਪਾਤਰਾ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਮਾਨ ਲਵਾਂਗਾ ਕਿ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮਕਸਦ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਨਹੀਂ।

****

****

ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਵੇ, ਛੋਟ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਗਤੀਵਿਧੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਨਹੀਂ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਧਾਰਾ 10(22) ਦਾ ਮੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਬਣਤਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਵਿਧੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (22A) ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਹੈ। ਉਥੇ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 10 ਦਾ ਉਪਬੰਧ (22A) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

(22A) ਕਿਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਆਮਦਨ ਜੋ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ | [ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਮਾਨਸਿਕ ਖਾਮੀ ਜਾਂ ਸਿਹਤਯਾਬੀ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਧਿਆਨ ਜਾਂ ਮੁੜ ਵਸੀਲਾ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਲਈ, ਕੇਵਲ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਾਰੇ।

***

“60. ਜੇਕਰ ਕਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ [ਧਾਰਾ (22)] ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ [ਧਾਰਾ (224)] ਦੁਆਰਾ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ, ਬਿਨਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਏ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਖਾ ਰਾਹੀਂ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (22) ਅਤੇ (224) ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਹੈ। ਹੋਰ, ਧਾਰਾ (29) ਅਧੀਨ ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਥੇ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

43. ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੁਭਾਵ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲਾ ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਉੱਪਰ) ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਯੂ.ਐਸ.ਏ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫਾ ਸੰਗਠਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਰਿਟਨ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦਫਤਰ ਸੀ। ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਹਸਪਤਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ‘ਹਸਪਤਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਡਿਪਲੋਮਾ’ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਕੋਰਸ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛੁਕ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 31 ਮਾਰਚ 1998 ਤੱਕ ਧਾਰਾ 10(22) ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਸ਼ਾਖਾ ਦਫਤਰ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਚਤ ਦਿਖਾਈ ਗਈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 10 (22) ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 10 (23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਇਸਦਾ ਦਾਵਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਹੋਲਿਆ ਕਿ ਅਸੈਸੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

44. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

“27. ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦਾ ਅਸਲ ਵਜੂਦ ਧਾਰਾ 10(22) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਸੀ। ਧਾਰਾ 10(22) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ, ਧਾਰਾਵਾਂ 11 ਅਤੇ 13 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, 1-4-1999 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 10(22) ਦਾ ਆਪੇ-ਆਪਣ ਅਸਰ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ-ਸੰਸਥਾਨ 'ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ' ਦੇ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਕ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਇੱਕੋ ਲੋੜ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮੁਨਾਫ਼ਾ/ਬਚਤ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਹੋਵੇ ਵੀ ਤਾਂ ਵੀ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜੇਕਰ ਇਸਦਾ ਇੱਕੋ ਮਕਸਦ ਸਿੱਖਿਆ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 10(22) ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸੋਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10(22) ਅਧੀਨ ਪਰੀਖਿਆ ਸਿਰਫ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ, ਭਾਵ, ਕੀ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਸਦੀ ਆਮਦਨ ਧਾਰਾ 10(22) ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਹੋਵੇਗੀ।

28. ਧਾਰਾ 10(22) ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ - ਕੀ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਆਮਦਨ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 10(22) ਅਧੀਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੂੰ ਵਪਾਰਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10(22) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ...

29. ਸੂਰਤ ਆਰਟ ਸਿਲਕ ਕਲਾਥ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਦੇਸ਼ ਆਪਣਾ ਚਰਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਂਦਾ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਮੁਨਾਫ਼ਾ “32. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋਜ਼ ਦੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂਗੇ ਜੋ ਵਿੱਤ ਐਕਟ, 1998 ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਧਾਰਾ 10(22) ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਧਾਰਾ 10(22) ਲਈ ਲਾਗੂ ਹਨ ਉਹ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਲਈ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਸਮੱਸਿਆ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋਜ਼ ਦੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋਜ਼ ਦੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾਨ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਹੈ [ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 10(22) ਅਧੀਨ ਵੀ ਲੋੜ ਸੀ] ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਅਧੀਨ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਉਲ੍ਲੇਖਿਤ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 10(22) ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੇਤ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਗਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੀਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਅਧੀਨ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਰਾਂਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਅਧੀਨ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ

ਜੋ ਧਾਰਾ 12AA ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫੰਡ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਫੰਡ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਬਾਰਾਂਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਦਾ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ 'ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ' ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬਾਰਾਂਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਵਿਸਥਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਤੇਰਾਂਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਅਧੀਨ, ਜੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ, ਫੰਡ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਆਦਿ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਫੰਡ ਆਦਿ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ/ਜਮਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਫੰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿ ਇਸਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ।

30. ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਛੋਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, (ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਖੋ ਪ੍ਰੈਸ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਾਧੂ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਇਹ ਕਰੇਗੀ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੁਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ (ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਦੇਖੋ ਅਦਿਤਨਾਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਬਨਾਮ ਵਧੀਕ. ਸੀਆਈਟੀ 1997 (224) ITR 310 . ਟੈਸਟ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ. ਜੇਕਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਚਲਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਵਿਦਿਅਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਕੀ ਆਮਦਨ/ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਗੈਰ- ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇਵਲ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ".

****

"32. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋਜ਼ ਦੇ ਸੰਮਿਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਵਿੱਤ ਐਕਟ, 1998 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23C)(vi) ਤੱਕ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23C)(vi) ਧਾਰਾ 10(22) ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 10(22) 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23C)(vi) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵੀਸੋਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ। ਨਾਲ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ [ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 10(22) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਲੋੜ ਸੀ] ਪਰ ਇਸ ਕੋਲ ਹੈ ਹੁਣ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਨਕੀਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਨੁਭਾਗ. ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਤਜਵੀਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(22) ਦਾ ਕੁਝ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ/ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰਵੀਸੋਸ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੋਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਦੇ ਸੰਮਿਲਨ ਨਾਲ ਪਰ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ. ਇਹ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸ਼ਰਤ. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮੇਤ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਤੋਂ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ. ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਤਾ

ਲਗਾਓ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸੰਸਥਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਇਸਦੀ ਆਮਦਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਹੈ ਗਠਿਤ/ਸਥਾਪਿਤ. ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 12AA ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫੰਡ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਫੰਡ ਜਾਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ. ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ 'ਆਬਜੈਕਟ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਿਸ ਲਈ, ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਅਪੀਲ ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ, ਫੰਡ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਆਦਿ ਕੋਲ ਹੈ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਫੰਡ ਆਦਿ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੀਜੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ / ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਫੰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਆਦਿ, ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ।

33. ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23C)(vi) ਇੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ। ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਅਸਲ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਜਿਸ ਲਈ ਹਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੇਜੋ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ. ਇਹ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਉੱਠਣਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿ ਤੀਜੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਸ਼ਰਤਾਂ/ਲੋੜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਇਕੱਤਰ ਕਰਨਾ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੀ ਤੈਨਾਤੀ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ.

34. ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੀਜੀ ਸ਼ਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਰਗੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਉਪਯੋਗ/ਵਰਤੋਂ, ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਆਦਿ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਰਗੇ ਮਾਰਜਿਨਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ 31-3-1998 (ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਰ੍ਹਾ 1998-99) ਤੱਕ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਲਈ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ 7-4-1999 ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ 1961 ਦੇ ਐਕਟ (ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਮੇਤ ਹਾਲਾਤ). ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ/ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਿਹੇ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜੋ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ/ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ - ਕਲਾਸੀਕਲ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਾ ਕੋਰਸ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ, ਕੋਰਸ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ, ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਡਿਪਲੋਮੇ ਦੇਣਾ, ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ, ਸਭ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ. ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬਿਨੈਕਾਰ-ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੀਜੀ ਵਿਵਸਥਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁੜ-ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੀਜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਲਈ ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਤੇਰ੍ਹਵੇਂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਸੀਂ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇਰ੍ਹਵੇਂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) (ਬੀ) ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

45. ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੋ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਕੁਝ ਮੁਨਾਫੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਕਸਦ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਸੀ। ਉਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜਸਵ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਫੈਸਲਿਆਂ (ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ) ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਸੁਰਤ ਆਰਟ ਸਿਲਕ(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼' ਦੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ:

“11. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 10 (23C) (iiad) ਅਤੇ (vi) ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

(1) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾ ਲਾਭ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(2) ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(3) ਲਾਭ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ "ਲਾਭ ਲਈ" ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਲਾਭ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਲਾਭ ਲਈ ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(4) ਜੇਕਰ ਖਰਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਇਤਫਾਕਨ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

(5) ਅੰਤਿਮ ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ।”

46. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾ ਉਤਪੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਦਿਤਨਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ।ਫਿਰ ਇਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਾਈਨਗ੍ਰੋਵ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਪੰਧਰ ਅਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾ (ਪੀ&ਐਚ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹੇਠ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਭ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੀ ਛੋਟ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੀ ਉਹ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦਾ "ਪ੍ਰਧਾਨ" ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਪੀਏ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਤੇਰਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਸੋ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਹੇਠ ਮੌਜੂਦ ਸੀ) ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਪਸ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

47. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਾਈਨਗ੍ਰੋਵ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ (ਉਪਰੋਕਤ)। ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ, ਇਸਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਈਨਗ੍ਰੋਵ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਸੀ।

48. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(i) ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਜਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਖੁਦ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਐਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। (ਅਦਿਤਨਾਰ (ਉਪਰੋਕਤ))।

(ii) ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ (ਅਦਿਤਨਾਰ (ਉਪਰੋਕਤ))।

(iii) ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਕਿਸੇ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸੀ, ਜੋ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਅਸੈਸੀ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਲਾਭ ਲਈ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਪੈਰੀਅਡਿਕਲਜ਼, ਆਦਿ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹੁਮਤ ਰਾਏ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ (ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਸੈੱਟ ਅੱਪ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।

(iv) ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, 'ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼' ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਿੰਨਾ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਟੇਜ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਗਰਾਨੀ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

(v) ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਨੇ 'ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼' ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ (ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਸੂਰਤ ਆਰਟ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਨੂੰ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ)। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਚਤ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23C)(vi) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਬਿਨੈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅੜਚਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

'ਸਿਰਫ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਜਾਂਚ

49. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ 'ਕੋਈ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੂਜਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹਵਾਲਾ ਸੱਤਵੇਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਆਮਦਨ ਵਪਾਰ ਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੈ, ਉਹ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, “ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਵਪਾਰ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਘਟਨਾਤਮਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਖਾਤਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ”।

50. ਛੋਟ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮੂਲ ਧਾਰਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ 'ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ' ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਲਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। 'ਸਿਰਫ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ 'ਮੁੱਖ / ਪ੍ਰਧਾਨ / ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ / ਮੁੱਖ' ਉਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, 'ਸੋਲ' ਜਾਂ 'ਸਿਰਫ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਅਰਥ ਹੈ 'ਕੇਵਲ' ਜਾਂ 'ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ'। ਪੀ.ਰਾਮਨਾਥ ਐਯਰ ਦੀ ਐਡਵਾਂਸਡ ਲਾ ਲੈਕਸੀਕਨ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ, ""ਸਿਰਫ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ"। ਕੈਂਬਰਿਜ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ 'ਸਿਰਫ' ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, “ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ”। 'ਸਿਰਫ' ਲਈ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ “ਅਕੇਲਾ, ਸੁਆਧੀਨ, ਇਕਲਾ ਹੱਥ, ਇਕਲਾ ਹੱਥੀ, ਇਕਲਾ, ਬਿਨਾ ਮਦਦ ਦੇ, "ਬਿਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ" ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ "ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਹਿਯੋਗੀ, ਇਕੱਠੇ ਆਦਿ।"

51. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ 'ਕੇਵਲ' ਦਾ ਮਤਲਬ 'ਮੁੱਖ / ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ' ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ 'ਕੇਵਲ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ - ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਮੇਰਿਕਨ ਹੋਟਲ (ਸੁਪਰਾ) ਜਾਂ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਸੁਪਰਾ) - ਨੇ 'ਕੇਵਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਤਲਬ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਪਿਛਲੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੂਰਤ ਆਰਟ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਗੂ ਟੈਸਟ ਯਾਨੀ,

'ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼' ਦਾ ਟੈਸਟ ਬਿਨਾਂ ਸਵਾਲ ਉੱਠਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਮੇਰਿਕਨ

ਹੋਟਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੂਰਤ

ਆਰਟ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਘ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੂਰਤ ਆਰਟ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਕਈ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ (ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰੀ ਉਦੇਸ਼) ਜੋ 'ਮੁੱਖ' ਉਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਘ ਦੇ ਛੋਟ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਜਾਂਚਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਗੂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਤਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਚੈਰੀਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਛੋਟ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23C) (iiib),
(iiiaad) ਅਤੇ (vi) ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀ 'ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ' ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁਕਮ 'ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ' ਵਜੋਂ ਛੋਟ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਡੇਟਾਂ ਵਜੋਂ ਉਭਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਬਦ 'ਕੇਵਲ' ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

52. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ
ਕਸਟਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਆਯਾਤ), ਮੁੰਬਈ ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ
ਕੰਪਨੀ & ਓਰਸ. 22 ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ:

ਕਸਟਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਆਯਾਤ), ਮੁੰਬਈ ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ & ਓਰਸ.,
(2018) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1.

"21. ਪੱਕੇ ਸਿਦਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ, ਸਾਫ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਰਥ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਰਥ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਨਤੀਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਆਮ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਵਿਧਾਨਕ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ"।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ, 'ਸਖਤ' ਅਤੇ 'ਸ਼ਾਬਦਿਕ' ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਚਕਾਰ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"29. ...ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਮੁੜ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਦੀ ਪਰਖ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਦਰਭਿਕ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਨਾ ਹੀ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਹ ਪੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੀ ਅਰਥ ਲਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ; ਅਰਥ ਲਾਉਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਧਾਰਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਕੁਝ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਤੋਂ।"

ਜੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਰਥ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਸੱਚੀ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸਾਫ ਹਨ, ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

53. ਵਿਚ ਏ.ਵੀ. ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ 23 , ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

"29. ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਰ ਦੇ ਦਾਇਤਵ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ, ਇਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਖਤ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਮੂਲ ਦੀ। ਜੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਰ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮਾਮਲਾ ਟੈਕਸਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਤਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਕਰ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ"।

54. ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਜੀਬਤਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਗਲੌਰ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਅਤੇ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟੈਕਸਜ਼ & ਓਰਸ.24 ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“24. ...ਇੱਕ ਸਖਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ ਸੰਦੇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਉੱਤੇ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਰਥ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ"।

55. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੋਡ਼ਣਾ ਹੈ ਜੋ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਕਲਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ਼ਵਰਲਾਲ ਠਾਕੋਰਲਾਲ ਆਲਮੁਲਾ ਬਨਾਮ ਮੋਤੀਭਾਈ ਨਾਗਜੀਭਾਈ25 ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ:

"8. ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦਾ ਉਚਿਤ ਕਾਰਜ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੋਡ਼ਣਾ ਜਾਂ ਯੋਗ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਕਲਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਕਲਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਮਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

56. ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ26 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੀ:

"192. ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨੂੰ ਉਸ ਕਲਾਜ਼ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਸਦੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲੀਲਾ ਜੈਨ [ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲੀਲਾ ਜੈਨ, (1955) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 276 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1965 ਐਸ.ਸੀ. 1296] ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ਏ.ਆਈ.ਆਰ ਪੰ. 1300, ਪੈਰਾ 14)

"14. ... ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਮਾਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਦਾ ਕੰਮ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ।"

57. ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰਮ ਪਿੱਲੈ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਆਰ. ਪੱਟਾਬਿਰਾਮਨ. ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਮੁੱਖ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ। ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਮੁੱਖ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ:

"43. ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਚਾਰ ਵੱਖਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(1) ਮੁੱਖ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਣਾ:

(2) ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਸੰਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਖਾਸ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਜੋ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ:

(3) ਇਹ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਬਣ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸੁਰ ਅਤੇ ਰੰਗ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਵੇ; ਅਤੇ

ਸੁੰਦਰਮ ਪਿੱਲੈ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਆਰ. ਪੱਟਾਬਿਰਾਮਨ, 1985 (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 591.

(4) ਇਹ ਕੇਵਲ ਇਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਜੋੜ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਅਸਲ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਹੈ।

58. ਧਾਰਾ 10 (23C) (vi) ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ('ਜੋ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਘਟਨਾਤਮਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਲੱਗ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ') ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 10 (23C) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ, ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਿਆ ਸਰਗਰਮੀ), ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੱਤਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫਾ ਦਰਜ (ਜਾਂ ਕਮਾਉਣ) ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ 'ਕਾਰੋਬਾਰ' ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇ- ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ- ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਘਟਨਾਤਮਕ ਹੈ (ਭਾਵ, ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ)।

59. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵਰਕਮੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਸੀ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਘਟਨਾਤਮਕ' ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ:

"21. [ਟ]ਹੇ ਸ਼ਬਦ 'ਘਟਨਾਤਮਕ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਵੈਬਸਟਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ; ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਹੋਣਾ; ਇਸ ਲਈ, ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ; ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ।"

"ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਘਟਨਾਤਮਕ ਕੁਝ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ; ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ। ਵਿਵਾਦ ਮੁੱਖ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਘਟਨਾਤਮਕ ਕੁਝ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਘਟਨਾਤਮਕ ਕੁਝ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਮੁੱਖ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੱਟ ਸਕਦਾ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਘਟਨਾਤਮਕ' ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕੁਝ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵਰਕਮੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1967 (1) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 882.

60. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਨਾਇਆ ਗਿਆ 'ਸੋਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਗਲਤ ਹੈ। ਜੋ ਟਰੱਸਟੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਛੋਟ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੇ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਟਰੱਸਟ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ।ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ 'ਕਾਰੋਬਾਰ' ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ।ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

61. ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੀਏ (ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ) ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 10 (23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ।

62. ਧਾਰਾ 10(23C) ਵਿੱਚ ਕਈ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ ਹਨ। ਪਹਲੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੰਡ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਯਾਨੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਧਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਜਾਂਚਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਫੰਡ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੰਡ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਫੰਡ, ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਆਦਿ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਧਾਰਾ 10(23C) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਬਾਰੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕੇਵਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਹੀ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀਆਂ।

63. ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23C) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਸਟਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀਆਂ। 'ਆਡਿਟਿਡ ਸਾਲਾਨਾ ਖਾਤੇ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਹੈ: ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੱਥ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪਛਾਣਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਸਲ 'ਚ, 'ਸਿਰਫ' ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਉੱਪਰ) ਨੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖਾਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮਾਨਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਨਵੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ, ਟਰੱਸਟਾਂ, ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹੀ ਛੋਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਗਠਨਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਇਸ ਰਾਏ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਦੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ (ਸਮੇਤ ਆਡਿਟਿਡ ਬਿਆਨਾਂ) ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਾਈ ਗਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਲਾਭਾਂ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੰਗਤ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਇਤਫਾਕੀ ਹੋਣ। ਇਸ ਲਈ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ 'ਤੇ। ਜੇ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ | ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ, ਜੇ.ਜੇ.

ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ

64. ਕੁਝ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਤਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਮਦਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਏ.ਪੀ. ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਏ.ਪੀ. ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1(3)(ਏ) ਸਾਰੀਆਂ ਜਨਤਕ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ। 'ਜਨਤਕ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਉਹ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇਸ ਸਮੇਂ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ', ਧਾਰਾ 2(4) ਅਧੀਨ, ਅਤੇ 'ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼' ਧਾਰਾ 2 (5) ਏ.ਪੀ ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹਨ:

> "2 ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
> ********
> (4) 'ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਉਦਯੋਗ, ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਸੰਘ ਜੋ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਨ ਅਤੇ ਧਰਮਦਾਇਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ;
> (5) 'ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-
> (ਅ) ਗਰੀਬੀ ਜਾਂ ਮੁਸੀਬਤ ਦੀ ਰਾਹਤ;
> (ਬ) ਸਿੱਖਿਆ;
> (ਸੀ) ਮੈਡੀਕਲ ਰਾਹਤ;
> (ਦ) ਆਮ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਭਾਗ ਦੀ ਭਲਾਈ ਜਾਂ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

65. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ – ਜੋ ਕਿ ਏ.ਪੀ. ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹਨ, ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਨਾਲ ਪਰੀ ਮਟੀਰੀਆ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼' ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਸਥਾਨ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਸੰਘ (ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ) ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

66. ਧਾਰਾ 43(1) ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ, ਜੋ ਕਿ ਏ.ਪੀ. ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। 'ਨਵੇਂ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਨੌਂਵੇ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ, ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ' ਜਿਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ - ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਧਾਰਾ 43(2) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 43 (4) ਤੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 43 (5) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: "43(5) ਅਰਜ਼ੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਦਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਦਲਾਅਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗਾ।"

67. ਜੇਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 43(1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਟਰੱਸਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 43 (11) ਦੁਆਰਾ ਦੰਡਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 44 ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਾਨਪੁਣ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

68. ਕਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਉਹ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2001

ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਨ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਟਰੱਸਟ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਾਨਪੁਣ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10 (23C) ਅਧੀਨ।

69. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਸਹੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਦਾਨਪੁਣ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਕਲਪਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਂ-ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਹਨ, ਜੋ ਏ.ਪੀ. ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਅਨਿਵਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਖਾਤਿਆਂ, ਸੰਚਾਲਨ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਢੰਗ (ਸਥਾਪਨਾ ਸਾਧਨ: ਟਰੱਸਟ, ਸੋਸਾਇਟੀ, ਆਦਿ), ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"32. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ, ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ; ਗੈਰ-ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਪਾਰਕ, ਸਾਹਿਤਿਕ, ਵਿਗਿਆਨਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਾਂ; ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ।"

ਐਂਟਰੀ 28 ਦੁਆਰਾ, ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III, ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਚੈਰਿਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਸ਼ਕਤੀ:

"28. ਦਾਨਪੁਣ ਅਤੇ ਦਾਨਪੁਣ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਦਾਨਪੁਣ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਲਕੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ।"

ਏ.ਪੀ. ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਾਨਪੁਣ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਤ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 72-74 ਅਧਿਕ ਫੰਡਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ; ਸੈਕਸ਼ਨ 75-77 ਟਰੱਸਟਾਂ ਅਤੇ ਦਾਨਪੁਣ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ। ਇਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ, ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫੰਡਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

70. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ-ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਅਨੁਪਾਲਨਾ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ, ਧਾਰਾ 10 (23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਜਬੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

71. ਇਹ ਤਰਕ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 11(4A) ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਤਫਾਕੀ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਜੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ 'ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਤਫਾਕੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਖਾਤਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ'। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 10(23C) ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(4A) ਦਾ ਅਧੀਨ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 10(23C) ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਹੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਨਿਬੜਨ ਵਾਲੇ ਧਾਰਾ 10(23C) ਦੇ ਹੋਰ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

72. ਫਿਰ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 'ਇਤਫਾਕੀ' ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ? ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਚੈਰਿਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ

ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮ ਸਟੇਟ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ & ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਕੋਪਰਨ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ29 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਵੱਡੀ ਸਿੱਖਿਆ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜੋ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਵੇਚਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਸੋਰਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਇਤਫਾਕੀ' ਹੋਵੇਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਸ ਸੁਵਿਧਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਕੈਂਪ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਾਸ ਸਿੱਖਿਆ ਕੋਰਸ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

73. ਪਰ, ਜਦੋਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੰਗਣ ਜਾਂ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਇਕਾਈਆਂ, ਟਰੱਸਟਾਂ, ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ, ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਜਾਂ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਲਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਟਰੱਸਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੇ ਰਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ, ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ, ਕੋਰਸਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ 'ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ' ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

74. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਆਰ.ਐਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 10(23C) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਹੋਸਟਲ ਵੀ ਚਲਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਸਟਲ ਦੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਆਰ.ਐਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਸਟਲ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ। ਜੇ ਸੰਸਥਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਸਟਲ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਆਦਿ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ 'ਸੰਬੰਧਤ' ਹੋਵੇਗੀ।

75. ਉਠਾਏ ਗਏ ਆਖਰੀ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 10(23)(C) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋਆਂ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਂ (30 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ, ਅਜਿਹੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਲ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

76. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਹਨ:

ਅ. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਆਦਿ ਨੂੰ 'ਸਿਰਫ' ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਭ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੋਸਾਇਟੀ, ਟਰੱਸਟ ਆਦਿ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

b. ਜੇਕਰ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਾਭ-ਉਨਮੁਖ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ

10(23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਸਾਲ ਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ ਬਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬਚਤ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।

c. ਧਾਰਾ 10(23C) ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(4A) 'ਇਤਫਾਕੀ' ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕਮਾਏ ਗਏ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

d. ਧਾਰਾ 10(23C) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(4A) ਵਿੱਚ 'ਕਾਰੋਬਾਰ' ਅਤੇ 'ਮੁਨਾਫੇ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਜੋ 'ਇਤਫਾਕੀ' ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਠਯ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ, ਸਕੂਲ ਬੱਸ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ, ਹੋਸਟਲ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ, ਆਦਿ।

e. ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਕੁਈਨਜ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਸਿਰਫ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਇਥੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

f. ਧਾਰਾ 10(23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇਵਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਚਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਢੰਗ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਤਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਟਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਸੁਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦਕਿ ਉਹ ਤਰਕ ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਚੈਰਿਟੀਜ਼, ਟਰੱਸਟਾਂ ਆਦਿ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 10(23C) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਕੇਵਲ ਨਵੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਟਰੱਸਟਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ - ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਦਾ ਪੈਟਰਨ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

g. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23C) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਰੱਸਟ, ਸੋਸਾਇਟੀ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਦਿ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਏਗਾ। ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23C) ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ 01.04.2021 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੀ ਹੈ।

77. ਇੱਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਧਾਰਿਤ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਚਾਲਿਤ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਦੌਲਤ ਹੈ ਸਿੱਖਿਆ – ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ। ਹਰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਉਦਮ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਚੈਰਿਟੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਵਪਾਰ, ਵਣਜ, ਜਾਂ ਵਾਣਿਜ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਟੀ.ਐਮ.ਏ ਪਾਈ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ (ਉਪਰੋਕਤ)। ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਹਰ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦਾ 'ਇਕੋ ਜਿਹਾ' ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਮਝ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੋ ਹੋਰ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਸਾਫ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

78. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਕਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਸਫਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਨਵੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਇਸ ਰਾਏ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਿਛਲੀਆਂ ਰੂਲਿੰਗਾਂ ਤੋਂ 'ਸਿਰਫ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਘਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੱਗੇ ਚਲ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਗਾਊਂ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਬਿਨਾਂ ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੀਆ ਪਾਂਡੇ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਪ੍ਰਿਯਾਂਸ਼ੁ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate